

19. Dlaczego mamy cierpieć za grzech Adama?

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- poszerzenie wiedzy o grzechu pierworodnym,
- pogłębienie rozumienia skutków grzechu.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- w oparciu o swoją wiedzę oraz treści poznane na lekcji wyjaśnia, czym jest grzech,
- swoimi słowami charakteryzuje istotę grzechu pierworodnego,
- na podstawie osobistego doświadczenia wskazuje przyczyny pojawienia się zła na świecie,
- na podstawie fragmentów biblijnych i katechizmowych wskazuje na skutki grzechu pierworodnego,
- po lekcji wyjaśnia, dlaczego skutki grzechu pierworodnego są „dziedziczne” przez wszystkich ludzi.

3. POJĘCIA, POSTACI

- grzech,
- grzech pierworodny,
- „pożądliwość”,
- Adam i Ewa.

4. WARTOŚCI

- wdzięczność za Boże miłosierdzie,
- godność człowieka.

5. SCHEMAT LEKCJI

- upadek pierwszych ludzi,
- schemat grzechu pierworodnego,
- skutki grzechu pierworodnego.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Metoda – alternatywne tytuły. Nauczyciel rozdaje uczniom egzemplarze Pisma Świętego; prosi o odnalezienie fragmentu o upadku pierwszych rodziców (Rdz 3, 1-24); po kilku minutach chętny uczeń odczytuje fragment wraz z tytułem. Następnie nauczyciel prosi o wymyślenie alternatywnego tytułu do przeczytanego fragmentu. Podsumowanie: nauczyciel zbiera propozycje, a uczeń zapisuje na tablicy, po czym klasa wybiera najciekawszy tytuł.

Rozwinięcie tematu

Metoda – sieć relacji. Nauczyciel rozdaje uczniom kartki A4 (jedna na dwie osoby). Uczniowie w dwójkach analizują tekst biblijny, wypisując następujące elementy: główne etapy, wydarzenia, skutki grzechu pierworodnego w postaci luźnych haseł.

Należałoby uwzględnić:

- 1) zasianie przez szatana wątpliwości, co do nakazu Boga: Rdz 3, 1
- 2) zasianie wątpliwości, co do Bożej Miłości: Rdz 3, 4-5
- 3) grzech: Rdz 3, 6
- 4) lęk i ucieczka przed Bogiem: Rdz 3, 8-9
- 5) skutki grzechu (śmierć, cierpienie, trud pracy): Rdz 3, 16-19
- 6) wygnanie z Raju: Rdz 3, 23

Punkty te można zapisać na tablicy.

Hasła zostają połączone liniami z zapisanymi punktami. Na linii łączącej można wpisać powiązanie z innym hasłem. Podsumowanie: nauczyciel prosi o odczytanie propozycji i uzupełnia je, według podanego wcześniej wzorca.

Metoda – papierek lakmusowy. Uczniowie zostają podzieleni na dwójki i otrzymują jeden tekst katechizmowy (załącznik 1); po przeczytaniu tekstów, zaznaczają kolorem niebieskim – fragment opisujący działanie Boga, kolorem zielonym – działanie człowieka, kolorem czerwonym – skutki i konsekwencje grzechu. Podsumowanie: nauczyciel rysuje na tablicy tabelę (załącznik 2), w której ochotnik wpisuje wyniki pracy. Nauczyciel podsumowując pracę, zwraca uwagę na konsekwencje grzechu, jakie ponosi człowiek. (zob. podręcznik „Tekst źródłowy” i „Przeczytaj”). Podkreśla także pełne miłości działanie Boga, który choć nie odwraca się od człowieka całkowicie, to jednak wymierza konsekwentnie karę. Widząc, jak ludzkość jest grzeszna zapowiada i posyła Zbawiciela, który odkupi nasze winy.

Zakończenie

Nauczyciel zwraca uwagę na najważniejsze wypowiedzi z nauczania Kościoła o grzechu pierworodnym (zob. podręcznik i załącznik 1).

Notatka

Tekst z CD (załącznik 1 pogrubienie).

Korelacja z edukacją szkolną

- 1) historia – demokracja i jej podstawy,
- 2) wiedza o społeczeństwie – system demokratyczny.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Lekcję można rozpocząć scenką, wykonaną w formie dramy. Scenka ma przedstawić wydarzenia z Księgi Rodzaju, z rozdziałów 2 i 3.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

PRZECZYTAJ

Chyba zgodzisz się, że to, o czym piszę, jest faktem doświadczanym niemal codziennie przez każdego z nas. Otóż to jest właśnie grzech pierworodny. Cały świat ma defekt. Na czym on polega? Ktoś nam przechylił podłogę. Wyobrażasz sobie życie w domu, w którym jest mocno przechylona podłoga? Wszystko stoi krzywo. Cokolwiek położysz na stole, zsuwa się na podłogę. Na chwilę zapomnisz o tym, postawisz szklankę na stole, a tu bach! Nie ma szklanki. Wszystko trzeba by wiązać, mocować. Otóż przyjrzyj się dobrze, taki jest nasz świat. Jest cały przechylony jak krzywa wieża w Pizie. I co gorsze, jest przechylony w stronę zła, czyli zło jest na dole, a dobro na górze. Wystarczy, że na chwilę o tym zapomnisz i... Spotykasz koleżankę. Zaczynacie niewinną rozmowę o szkole, o znajomych i za chwilę, nie wiadomo jak, a już kogoś obgadujesz: „Ta nasza matematyczka to ma rzeczywiście pomieszanę pod kopułą. Robi ci sprawdzian z całego semestru?!” Czy zdarzyło ci się kiedyś z kimś spotkać i tak – nie wiadomo jak – zacząć się wspólnie modlić za kogoś? Na przykład za swoją matematyczkę? Przykłady tego, jak nasze myśli, słowa i uczynki samoistnie staczają się w złą stronę albo przynajmniej mają ochotę się stoczyć, można by mnożyć. I to jest właśnie oczywistość grzechu pierworodnego. To jest właśnie to! Skrzywienie świata ku złu, ku zniszczeniu, ku małości. Tu nie ma nawet nad czym dyskutować. To jest fakt. (...) Nasz kochany pierwszy sekretarz i jego ekipa z lat siedemdziesiątych napożyczyli pieniądze w krajach Zachodu. Teraz my te

długi spłacamy i długo jeszcze będziemy je spłacać. Na pocieszenie powiedzmy sobie: mogło być gorzej. Mogliśmy się urodzić kilka set lat temu w Afryce i mogli nas złapać handlarze niewolników. Moglibyśmy wprawdzie nie być niewolnikami, ale – na przykład – któryś z naszych przodków mógł przegrać za karty wolność swoją i swoich potomków. Podobnie jest z grzechem pierworodnym. Adam i Ewa przegrali kiedyś siebie i wszystkie swoje dzieci. A więc i nas. Możemy sobie narzekać, psioczyć, ale tak jest. On ma nas w niewoli. Jak to ktoś obrazowo powiedział, szatan trzyma nas na smyczy. Jeśli chcesz iść do góry, pociągnie cię w dół. Nie zerwiesz mu się, choćbyś nie wiem, jak się wysilał. Im mocniej będziesz szedł wzwyż ku dobru, tym mocniej będzie cię ściągał. Tę prawdę widać niemal na każdym kroku. Czy słyszałeś, jak zgorszeni ludzie mówią: Jak to jest? Pijacy, złodzieje żyją latami, a tu uczciwy, dobry człowiek zachorował na raka i wkrótce zmarł, zostawiając żonę i dzieci. Chodzę do kościoła i ciągle mi się nie uklada, a temu, który lekceważy Boże prawo, wszystko idzie dobrze. Jak to jest!” Wszystko się zgadza. Ludzie źli nie są już dla niego problemem. Leżą grzecznie na dnem. Już są jego własnością. Natomiast problemem dla szatana są ci, którzy chcą mu się wyrwać. To ich atakuje cierpieniem i nieszczęściami. Apokalipsa św. Jana tak mówi na ten temat: „I rozgniewał się Smok na Niewiastę, i odszedł rozpocząć walkę z resztą jej potomstwa, z tymi, co strzegą przykazań Boga i mają świadectwo Jezusa (Ap 12, 17). Szatan nie walczy z tymi, którzy świadomi trwają w grzechach. Skoro im nie przeszkadza, zatem ich życie w naszych ludzkich kategoriach jest szczęśliwsze. U wielu osób może to zrodzić mniej więcej taką myśl, po co mi religia, skoro często niewierzący są szczęśliwsi zdrowsi i bogatsi niż ja.

Zapamiętaj jedno: może się zdarzyć, iż zaczniesz starać się być porządnym człowiekiem. Wielu ludzi tego nie rozumie, widzi w religii drogę do doczesnego sukcesu. Pismo Święte wyraźnie mówi, że władcą tego świata jest szatan (por J 16, 11). To on tu, na ziemi, realizuje swoją „sprawiedliwość”. On ma tu swoich wrogów i przyjaciół. Według swojego uznania nagradza ich i karze. Ale tylko tu, na ziemi...

Ks. Piotr Pawlukiewicz, *Z młodzieżą spokojnie o wolności*, Warszawa 1995,

s. 13-18

KOŚCIÓŁ
NAUCZA

Grzech pierwszych ludzi

Nadprzyrodzone wyposażenie otrzymali pierwsi ludzie nie tylko dla siebie, lecz i dla całego potomstwa. Osobiste ich szczęście oraz szczęście ich potomstwa zależało od ich wierności. Z każdego drzewa rajskiego wolno było im jeść, z wyjątkiem tylko „drzewa wiadomości dobrego i złego”. Namówieni przez złego ducha, przekroczyli pierwsi ludzie przykazanie Boskie. Chcieli stać się równymi Bogu i jedli wzbронiony im owoc.

Grzech pierwszych rodziców ze względu na okoliczności był bardzo ciężkim przewinieniem, bo był buntem przeciwko Bogu. Wszak nie mieli w sobie żadnej skłonności do złego i łatwo mogli to przykazanie Boże zachować; mimo to nie pamiętali o obowiązku wdzięczności względem Boga, największego ich dobroczyńcy. Dlatego spotkała ich zasłużona kara; utracili łaskę uświęcającą, a z nią godność dzieci Bożych; musieli opuścić raj, w pocie czoła pracowali na kawałek chleba; osłabił ich umysł, wola lgnęła ku złemu, śmierć miała być kresem ich pielgrzymowania na ziemi.

Grzech pierworodny

Pierwszy człowiek przez grzech nie tylko sobie samemu zaszkodził, ale na cały rodzaj ludzki sprowadził największe nieszczęście, ponieważ ten grzech przeszedł z Adama na wszystkich ludzi. Nazywa się on grzechem pierworodnym, bo go dziedziczymy po naszych pierwszych rodzicach. Pismo Święte wyraźnie podkreśla istnienie grzechu pierworodnego. Już w Starym Testamencie żali się prorok: „Oto zrodzony jestem w przewinieniu i w grzechu poczęła mnie matka” (Ps 50, 17), a św. Paweł mówi: „Dlatego też jak przez jednego człowieka grzech wszedł na świat, a przez grzech śmierć, i w ten sposób śmierć przeszła na wszystkich ludzi, ponieważ wszyscy zgrzeszyli” (Rzym. 5, 12). Następnie Chrystus święty, udzielany zawsze w tym celu, aby zgładzić grzech pierworodny, jest wymownym świadectwem, iż Kościół od najdawniejszych czasów uznawał fakt grzechu pierworodnego.

Skutki grzechu pierworodnego:

I. Utrata łaski uświęcającej. Przez grzech pierworodny człowiek utracił łaskę uświęcającą, która go czyniła najukochańszym dziecięciem Bożym i dawała mu prawo do nieba.

2. Utrata innych darów Bożych

Wskutek grzechu pierwotnego rozum ludzki uległ zaciemnieniu, a wola osłabła w dążeniu do dobra i stała się skłonna do złego. Skarży się tedy Apostoł narodów: „W członkach zaś moich spostrzegam prawo inne, które toczy walkę z prawem mojego umysłu i podbija mnie w niewolę pod prawo grzechu mieszkającego w moich członkach” (Rzym 7, 23).

Stąd wynikły te rozliczne i najrozmaitsze grzechy czy zbrodnie, jakie w świecie spotykamy. Na skutek grzechu pierwotnego spadły na rodzaj ludzki choroby, cierpienia, a w końcu śmierć.

[dostęp 16 kwietnia 2013], dostępny w Internecie:

http://msza.net/i/cz08_19.html

20. Grzech – błogosławiona wina

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- analiza pojęcia „grzech”,
- odkrywanie sakramentu pokuty i pojednania jako znaku miłości Boga do grzesznego człowieka.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- definiuje, czym jest grzech,
- samodzielnie wskazuje analogie do grzechu,
- po lekcji wskazuje warunki do nazywania grzechu „błogosławioną winą”,
- wyjaśnia rolę sakramentu pokuty i pojednania po popełnieniu grzechu przez człowieka,
- wskazuje na zbawcze zasługi Chrystusa będące wyrazem Bożej miłości pomimo grzechu człowieka.

3. POJĘCIA, POSTACI

- grzech,
- zbawienie,
- błogosławiona wina,
- *Exultet*,
- protoewangelia.

19. Dlaczego mamy cierpieć za grzech Adama?

Załącznik 1

1. Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego

75. Na czym polega pierwszy grzech człowieka?

Człowiek, kuszony przez diabła, pozwolił, by zamarło w jego sercu zaufanie do Stwórcy, i okazując Mu nieposłuszeństwo, chciał być „jak Bóg” (Rdz 3, 5), ale poza Bogiem i nie według Boga. W ten sposób Adam i Ewa utracili natychmiast, dla siebie i dla wszystkich ludzi, łaskę pierwotnej świętości i sprawiedliwości.

2. Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego

76. Czym jest grzech pierworodny?

Grzech pierworodny w nas jest stanem pozbawienia pierwotnej świętości i sprawiedliwości, w jakim wszyscy ludzie się rodzą. Jest grzechem „zaciągniętym”, a nie „popelnionym”; jest stanem związanym z urodzeniem, a nie osobistym aktem. Przez jedność rodzaju ludzkiego jest on przekazywany wszystkim potomkom Adama wraz z naturą ludzką „przez zrodzenie, a nie przez naśladowanie”. To przekazywanie jest tajemnicą, której nie możemy w pełni zrozumieć.

3. Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego

77. Jakie są inne konsekwencje grzechu pierworodnego?

Na skutek grzechu pierworodnego natura ludzka nie jest całkowicie zepsuta: jest zraniona w swoich siłach naturalnych, poddana niewiedzy, cierpieniu i władzy śmierci oraz skłonna do grzechu. Ta skłonność do zła jest nazywana pożądliwością.

4. Youcat 68. Grzech pierworodny? Co mamy wspólnego z upadkiem Adama i Ewy?

Grzech we właściwym sensie jest ponoszona osobiście winą. Wyrażenie „grzech pierworodny” nie oznacza osobistego grzechu, lecz kondycję ludzką pozbawioną pierwotnej świętości i sprawiedliwości, z jaką rodzi się każdy człowiek, zanim jeszcze zgrzeszy z własnej woli.

Odnosnie do grzechu pierworodnego, mówi Benedykt XVI, należy wiedzieć, „że wszyscy nosimy w sobie kroplę trucizny tego myślenia, które zostaje obrazowo przedstawione w Księdze Rodzaju. (...) Człowiek nie ufa Bogu. Skuszony słowami węża, podejrzewa, że (...) Bóg jest konkurentem, który ogranicza naszą wolność, i że dopiero wtedy jesteśmy w pełni ludźmi, gdy odstawimy Boga na dalszy plan (...) Człowiek nie chce swojego istnienia i pełni życia otrzymywać od Boga (...). I przez to, że tak czyni, zawiera się kłamstwu zamiast prawdzie i tym samym opiera swoje życie na pustce, na śmierci” (Benedykt XVI, 8.12.2005 r.)

5. Youcat 69. Czy przez grzech pierworodny jesteśmy zmuszeni do tego, by grzeszyć?

Nie, ale człowiek jest głęboko zraniony przez grzech pierworodny i skłonny do tego, by grzeszyć. Z Bożą pomocą jest jednak zdolny do czynienia dobra.

Nie musielibyśmy grzeszyć już nigdy. W rzeczywistości jednak wciąż grzeszymy, ponieważ jesteśmy słabi, błędzimy i targają nami pokusy. Poza tym grzech z przymusu nie byłby grzechem, ponieważ ten zawsze wiąże się z wolną decyzją.

7. *Youcat* 70. Jak Bóg odciąga nas od tej skłonności do zła?

Bóg nie przygląda się, jak człowiek na zasadzie reakcji łańcuchowej przez grzech stopniowo niszczy samego siebie i swoje otoczenie. Posyła nam Jezusa Chrystusa, Zbawiciela i Odkupiciela, który wyzwala nas z mocy grzechu.

„Mnie nikt nie może pomóc” – to zdanie nieraz wypowiedane przez ludzi nie ma już więcej racji bytu. Gdzie człowiek upada przez swoje grzechy, tam Bóg Ojciec posłał już swojego Syna. Skutkiem grzechu jest śmierć (por. Rz 6, 23). Skutkiem grzechu jest jednak także cudowna solidarność Boga, który posyła nam Jezusa jako Przyjaciela i Zbawiciela. Dlatego grzech pierworodny nazywa się też *felix culpa* (łac. szczęśliwa wina): „O szczęśliwa wina, skoro ją zgładził tak wielki Odkupiciel!” (liturgia Wigilii Paschalnej).

---

8. *Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego*

78. Co uczynił Bóg po popełnieniu pierwszego grzechu?

Po pierwszym grzechu świat został zalany grzechami, lecz Bóg nie opuścił człowieka, lecz przeciwnie, zapowiedział mu w tajemniczy sposób – w „Protoewangelii” (Rdz 3, 15) – zwycięstwo nad złem oraz podniesienie go z upadku. Jest to pierwsza zapowiedź Mesjasza Odkupiciela. Z tej racji upadek pierwszych ludzi nazywany jest niekiedy szczęśliwą winą, skoro ją zgładził tak wielki Odkupiciel (Liturgia Wigilii Paschalnej).
